

DE NOORD-BRABANDER.

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS - PRIJS

Voor de Stad. . . f 12.

Franco per post. . . 14.

... DICERE VERUM QUID VETAT ?

HORATIUS.

ADVERTENTIEEN:

15 cents de regel.

behalve 35 cents zegel.

(Verschijnende driemaal in de week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

De genen, die zich gedurende deze maand voor het tweede kwartaal 1846 aan den Noord-Brabander abonneren, zullen denzelfden van heden af zonder eenige vermeerdering van kosten ontvangen.

DE UITSpraak

VAN HET

HOF VAN GELDERLAND

TEGEN DEN

Heer THIEME.

De vreugd, welke alle vrienden van echt constitutionele beginselen aan den dag legden, toen dezelve zoo wel door de Arrondissements Regtbank te Aachen gehuldigd werden en de heer Thieme werd vrijgesproken van *hoon, smaad en luster* jegens den Koning, gepleegd bij of liever door het beoordeelen der Troonrede, is veranderd in een pijnlijk gevoel van smartelijke bevreemding door het arrest van het Provinciaal Gerechtshof van Gelderland, hetwelk gezegd vonnis heeft vernietigd en den uitgever der *Nieuwe Courant*, voor de bedoelde beoordeeling verantwoordelijk, wijl de schrijver daarvan niet bekend is, veroordeeld heeft tot twee jaren gevangenisstraf.

Zoo groot onze bevreemding was bij het vernemen dezer uitspraak, zoo smartelijk was ook de indruk, welke dezelve op ons te weeg bracht. Met een oog van medewaren zagen wij neder op de dierbaarste onzer vrijheden, de vrijheid der drukpers en op de dierbaarste onzer gehechtheden: onze gehechtheid aan het Koningschap.

De vrijheid der drukpers is in gevaar. Maar al te duidelijk is het, dat tegen die vrijheid een kruistogt is aangevangen; het ministerie heeft zich zelfs de moeite niet willen geven denzelfden te bedekken; en zoo het al niet zulks mondelings heeft te kennen gegeven, heeft het niettemin de handelingen zoodanig ingerigt, dat niemand er zich aan vergissen kan. Zoolang wij vermeenden een oog vol vertrouwen te mogen werpen op de regterlijke magt, ware wij nog weinig verschrikt over de dwaze pogingen van een ministerie, dat zich gaarne zou willen ontdoen van den laatsten strikblok, welke deszelfs despotieke plannen in den weg staat. Wij bevroeden zeer wel, dat de drukpers het ministerie in den weg staat, en konden ons dus zeer goed rekenenschap geven van deszelfs hevige zucht, om dezelve door vreesaanjaging tot zwijgen te brengen; maar met een medelijgend schouderop-

halen zagen wij die pogingen, omdat wij overtuigd waren dat de weg, welke het daartoe had ingeslagen, tot deszelfs beschaming leiden moest. Die overtuiging heeft echter eenen merkbaaren schok ondergaan, na het arrest van het Hof van Gelderland, waarbij wij eene theorie omhelsd hebben gezien, die de constitutionele beginselen tot in derzelve grondslag ondermijnt, het moreel oppergezag en den alvermogensten invloed aan de oligarchie in de hand speelt, en alzoo met al de andere vrijheden, ook de vrijheid der drukpers den doodslag toebrengt. Dat de oligarchie en hare organen daar over juichen zullen, lijdt geen twijfel; zij denkt alleen aan hare eigen oppermagt en om die te vestigen is haar niets te dierbaar, moet zelfs het Koningschap opgeofferd worden.

Wat beduidt het Koningschap en de persoon die met hetzelfde bekleed is, dien wij Koning noemen; en in zich al den eerbied, de heide en de achting vereenigt, welke wij het Koningschap toedragen, indien eene roekeloze partij dien persoon, tot bevordering harer inzichten, alle oogenblikken tegen het hoofd kan werpen van degenen, die over de daden, handelingen en verrigtingen eener Regering, welke onder de plak der oligarchie staat, eene afkeurende stem durven verheffen? Het outzag voor het Koningschap van de eene zijde, de vrees voor de wraak der partij van de andere, zal voorzeker velen de pen doen nederleggen, waar zij dezelve anders, tot voorlichting en tot bevordering van het algemeen zouden willen opvatten: en hierin zal de partij zegevieren; maar dat stilzwijgen, dat het stilzwijgen der vrees en niet der overtuiging is, zal eenen gevoeligen slag aan den eerbied en de verschuldigde achting voor het Koningschap toebrengen; en de gesmoorde gewaarwordingen zullen wellicht eenmaal geweldig losbarsten. De oligarchie zal den Koning diets maken, dat zij hem door de aangelegde en met veroordeeling bekroonde vervolgingen, eene groote dienst bewezen heeft; dat zij hem de kroon vaster op het hoofd heeft gedrukt, zijn gezag diepere wortelen heeft doen schieten. De ridderlijke Vorst, de bij uitnemendheid loyale mensch, zal zulks welligt gelooven; daar bij hem het denkbeeld niet kan optekomen, dat iemand er op uit zoude zijn hem te misleiden; maar hoe duur zal de oligarchie den Koning die bewezen dienst laten betalen! Hoe trotsch zal zij het hoofd weder opsteken,

wanneer de Vorst, de inspraken van zijn edel hart volgende, zijne beminde onderdanen met eenige weldaad der vrijheid zal willen begiftigen! De ondervinding heeft reeds geleerd, wat zij durft; hare verwatenheid zal nu niet weinig toenemen.

Het is waar: er blijft nog hoop op den Hoogen Raad; en hoe flauw dezelve ook bij ons nog bestaat, willen wij dezelve aankweken en er nog eenigen troost voor de toekomst in zoeken. Moge daar geene nieuwe teleurstelling ons verbeiden!

Wat ons betreft, al de eerbied, welke men aan eene regterlijke uitspraak verschuldigd is, kan op onze overtuiging geenen wijzigenden invloed hebben. Die volstreckte eerbied, welke, zoo men zegt de uitspraak voor waarheid moet doen beschouwen, *res judicata pro vera habetur*, gaat naar ons inzien niet verder, dan de zaak zelve, waarin die uitspraak gevallen is. Buiten haar is men ook eerbied aan de regterlijke magt en haar gezag verschuldigd, maar mag men het toch betreuren, wanneer zij, in hare staatsregtelijke beschouwingen afwijkt van hetgeen men in diepe overtuiging, als de grondzuil acht van elk constitutioneel beginsel.

Belangstellende vrienden hebben ons reeds gewaarschuwd, van op onze hoede te zijn, daar ook voor ons eene roede in gereedheid schijnt te liggen. Hierop zullen wij antwoorden, dat wij steeds zullen trachten ons van grofheden, onkieschheid, schelden, lage ironie te onthouden, hetgeen men in de coërcitieve wetten omschreven heeft met de woorden *hoon, smaad en luster*; maar dat wij nog geen plan hebben de banieren, waaronder wij ons geschaard hebben te verlaten, en nu nog minder dan ooit, nu zulks uit vrees zou geschieden. Wil de partij, die den ondergang der vrijheid van de drukpers gezworen heeft, het stelsel van intimidatie omhelzen, en eene vervolging zonder grond aanrigten, alleen om ons het onaangename van een proces te laten ondervinden, zullen wij haar afwachten. Doch zij bedenke zich wel eer zij daartoe overgaat. Wij gelooven niet dat zij zulks zal ondernemen; zij zal toch haar eigen graf niet willen graven.

Goede trouw van het Journal de la Haye.

In het Journal de la Haye van donderdag den 26 februarij no. 50 vinden wij de corre-

pondentie opgenomen uit Rome aan *l'Ami de la Religion* gerigt, en ook door *l'Univers* medegedeeld, en door ons in een onzer nummers aan onze lezers bekend gemaakt, omtrent de omstandigheid, dat het verhaal der abdis van Minsk, te Rome naar hare opgaven geschreven, niet is geschied op bevel van den Paus. Doch wij vinden er slechts dat gedeelte opgenomen. Het tweede gedeelte van *denzelfden* brief door *denzelfden* correspondent geschreven, waarin gezegd wordt, dat deze omstandigheid niets van de échtheid en waarheid van het verhaal wegneemt, wordt zorgvuldig door het *Journal de la Haye* weggelaten en verzwegen. Waarom? Omdat het eerste gedeelte koren op den molen van het *Journal de la Haye* is en het tweede niet. Het *Journal de la Haye* heeft wel plaats om kolommen vol over te nemen uit dagbladen, die de waarheid van het verhaal zoeken te doen vallen; maar in deszelfs hooge onpartijdigheid snoeit het van den anderen kant brieven, waarin die waarheid beweerd wordt, verminkt de correspondentien, door er datgene uit over te nemen, waaruit de partij nutt kan trekken, en het overige ter zijde te laten, en dan licht het waarheidlievend *Journal de la Haye* de goede gemeente nog in, door aan het hoofd dier verminkte correspondentie te plaatsen: „*l'Ami de la Religion* publie et *l'Univers* reproduit la correspondance de Rome ci-après.”

TURKIJE.

De Sultan heeft eene commissie benoemd, belast om hem voorstellen te doen nopens de middelen, om de gevangenen van Turkije geheel te hervormen. Dezelve bevinden zich thans in eenen zoo ellendigen toestand, dat de meesten dergenen, die dezelve ingaan ziek worden en na korten tijd sterven.

AMERIKA.

Uit Plata heeft men te Londen tijdingen ontvangen tot het laatst van december. Volgens dezelve zou Rosas aan de fransche en engelsche ministers voorstellen gedaan hebben, strekkende: 1° dat het presidentschap van Oribe te Montevideo en de onafhankelijkheid dier republiek zouden erkend worden. 2° dat het eiland Martin-Garcia en de genomene schepen der flotille aan de argentynsche republiek zouden terug gegeven worden. 3° dat de argentynsche troepen van het grondgebied der oostelijke republiek zouden teruggeroepen worden en 4° dat al de gewapende vreemdelingen in Montevideo zouden ontwapend worden.

DUITSCHLAND.

BEIJEREN. Men weet niet regt met welk doel de protestantsche drukpers zooveel zorg draagt om ons met de ware beweegreden bekend te maken van de hevige uitvallen van den prins van Wrede tegen den heer von Abel, minister van binnenlandsche zaken in Beijeren. De vader van den heer von Wrede was sedert vier jaren voorzitter van het palatinaat, toen de koning, op het eenparig verzoek der catholijke bevolking, besloot, te Oggersheim een klooster van Capuynen te herstellen en uit zijne eigene fondsen te ondersteunen. Wijlen de heer von Wrede verzette zich tegen deze daad van vrome en koninklijke grootmoedigheid, door middel van een geschreven verhoor, hetwelk de toewijding zijner protestantsche onderhoorigen wegdroeg, maar de verontwaardiging der catholijken gaande maakte en ten slotte geene verandering in 's konings besluit te weeg bragt. Niets was onregelmatiger dan deze stap. Hij verwekte eenen zoo na-deeligen indruk op de meerderheid der gemeenten van het palatinaat, dat de koning zich in de ver-

pligting zag gebragt, den prins von Wrede zijne hooge waardigheid te ontnemen, en hem op zijn eigen verzoek, verplaatste naar het voorzitterschap van het hof van appel van Franconie. Maar de ongenade, welke hij zich zoo dwaas op den hof gehaald had, deed hem zooveel leed, dat hij, weinige weken later, van verdriet stierf. Naar het zeggen der protestantsche dagbladen, zou hierin de oorzaak gelegen zijn van het gedrag van den jongen prins von Wrede; maar zijne gramschap heeft hem onberaden gemaakt; zijn aanval tegen den eersten minister des konings doelde hooger; en niemand in Beijeren is onkundig dat alleen het gevoel van gekrenkte koninklijke waardigheid, en niet zoozeer de raad van den heer von Abel, den koning heeft doen besluiten den gouverneur van het palatinaat naar eene andere betrekking over te plaatsen. De aanhangers van den heer von Wrede hadden moeten begrijpen, hoewel zij zijn karakter verlaagden, door ons bekend te maken, dat een gevoel van wraakneming de beweegreden is, die hem geroept heeft, aldus van zijne hooge staatkundige stelling misbruik te maken.

De wraak van den prins houdt zich nog niet voor voldaan. In zijnen onverzochbaren haat tegen den heer von Abel, heeft hij aan de Eerste Kamer voorgesteld, om een adres aan den Koning aan te bieden, waarin men Z. M. eerbiedig zou verzoeken, om aan de thans vergaderde Kamers een wetsontwerp aan te bieden, betrekkelijk de verantwoordelijkheid der ministers. Men kent de groote moeilijkheden, welke aan een ontwerp van dien aard verbonden zijn, en den heer von Wrede legt de zonderlinge aanmatiging aan den dag, om, al ware de daarstelling staande de zitting nog mogelijk, aan die wet eene terugwerkende kracht te geven, toepasselijk op het beheer van de heer von Abel. Ook heeft zijn voorstel niets anders op de Kamer verwekt dan een pijnlijken indruk gepaard met afkeuring en medelijden voor een zoo blinden hartstogt.

ENGLAND.

LONDEN 2 maart. Wij vernemen, zegt de *Globe*, dat aanzienlijke versterkingen van troepen naar Indie zullen gezonden worden. Men zegt dat zes regementen infanterie en twee regementen kavalerie bevel gekregen hebben zich bereid te houden derwaarts te vertrekken. Een raad, waarbij tegenwoordig waren de voorzitter van het bureau der controle, lord Ripon, de eerste lord der admiraliteit, de secretaris van oorlog, de kanselier van den Echequer, de secretaris van staat voor de kolonien, is heden aan het departement van kolonien gehouden; men heeft er zich met den oorlog in Indie bezig gehouden. Onderscheidene hoofd-officieren waren ter bijwoning van dien raad opgeroepen.

SPANJE.

MADRID 24 februarij. De heer Martinez de la Rosa is bepaaldelijk tot de ambassade van Parijs benoemd, ofschoon zijne aanstelling nog niet geteekend is.

— De senaat heeft heden de beraadslaging geopend over het rapport der commissie wegens de kieswet. Onderscheidene ministers hebben daarbij het woord gevoerd. De vijftien eerste artikelen der wet zijn aangenomen.

— Uit Mauresa schrijft men van den 18 februarij dat aldaar eene zamenzwering ontdekt is, voor dat zij kon uitbarsten. Het plan der zamenzweerders scheen te zijn, om des nachts de autoriteiten te overrompelen, de bezetting te ontwapenen, de stormklok te luiden ten einde de opstandelingen der omliggende plaatsen bij een te roepen, de rijkste ingezetenen gevangen te nemen of zelfs te doden, of eenen losprijs van hen te verderen. Een dacht men, dat de zamengezwoorenen allen tot de laagste volksklasse behoorden, maar men heeft later ontdekt, dat er ook personen van hooger rang tot dezelve behoorden. Er hebben talrijke arrestaties

plaats gehad en al de gevangenen zijn naar Barcelona gevoerd. Men verwacht de uitkomst van het regterlijk onderzoek.

— De *Gaceta* van Madrid maakt de memorie van toelichting bekend van het nieuwe budget van ontvangsten door den heer Pena Agayo aangeboden, ter vervanging van dat van zijnen voorganger den heer Mon. De verminderingen op dat budget gebragt, bedragen eene som van 76 millioen realen (ruim negen miljoen gulden). De Minister neemt zich voor eene speciale wet voor te dragen, welke, terwijl zij aan de geestelijkheid een eervol bestaan verzekert, eene bezuiniging zal veroorloven van 30 millioen realen (drie en een half miljoen gulden), op de fondsen bestemd voor de geestelijkheid die de parochien bedienen. Hij schat op 46 millioen realen (ca. 6 millioen gulden) de verminderingen, welke de commissie van het budget, in overeenstemming met het gouvernement, op de begroting der uitgaven zal kunnen toepassen.

FRANKRIJK.

PARIS 3 maart. De zaakgelastigde van Zwitserland houdt sedert eenige dagen drukke conferentien aan het paleis der Tuilerien.

— Het schijnt zeker te zijn dat Mgr. Bernet, die dezer dagen de barret uit handen aan den Koning ontvangen heeft, niet naar Aix zal terugkeeren en dat hij de waardigheid heeft aanvaard van hoofd van het Koninklijk kapittel van St. Denis. Er is nog niets beslist omtrent de nieuwe attributen dier waardigheid, welke men zou herstellen, noch omtrent de magt die er nog bijgevoegd zou worden.

— De regering heeft twee rapporten uit Afrika openbaar gemaakt; in het eene geeft de maarschalk Bugeaud verslag van het gevecht, dat hij gevoerd heeft tegen de Kabijlen van Jurjura, welke Abdel Kader tegen de Franschen medegesleept had, doch na hunne nederlaag weder heeft verlaten. In het ander rapport, meldt de generaal Levassor, dat onderscheidene volkstatammen van het westelijk deel der provincie Constantine, door Abdel Kader overvallen, zich aan hem onderworpen hebben.

NEDERLAND.

's HERTOGENBOSCH 6 maart.

Op Woensdag den 11 maart 1834, des voormiddags ten elf ure, zal, op het stadhuis te Willemstad, worden overgegaan tot de vernieuwing van den ontvangst der Tolgelden aan de natemeldenbarrières, ingaande 1 April 1834, en eindigende met den 31 maart 1834, na middernacht, te weten:

1° Den Tol no. 1, op den grooten weg der 2e Klasse no. 1, tusschen de Willemstad en den Ruijgenhilschen Dijk.

2° Den Tol no. 2, [van gemelden grooten weg] op den grindweg van Dinteloord naar den Zuiddijk.

— Wij kunnen niet nalaten de algemeene aandacht te vestigen op eene dezer dagen door Z. Exc. den heer Gouverneur dezer provincie gerigte circulaire aan de gemeentebesturen, betrekkelijk de aardappelteelt voor dit jaar, waarin voornamelijk wordt verslag gedaan van de uitkomsten der overwegingen van de commissie, ad hoc door Z. Exc. benoemd. Plaatsgebrek verhindert ons dezelve althans heden in zinnig geheel op te nemen; doch het zal genoeg zijn, de algemeene aandacht daarop in te roepen; wijl Z. Exc. aan elk bestuur een zeker getal exemplaren dier circulaire heeft afgegeven, te zijner tijde in de gelegentheid te stellen, om de kennisneming en inzage derafel op verschillende plaatsen binnen de Gemeente te bevorderen. De belanghebbenden aan dit ruimschot, de gelegenheid openstaande om intusschen die circulaire te nemen.

— Bij Zijner Majesteits Besluit van den 11en Maart 1834, no. 30, is benoemd tot raadsheer in het provinciaal gerechtshof in Noord-Brabant, mr. J. Jaspers, thans procureur bij de arrondissement-registratie te Breda.

— Uitsluitend meldt men ons dat er op den 21en Maart 1834 onder de naam van Graafschap [naam] een kwartier [naam] is in het winterwonder.

— De minister van financiën maakt bekend, dat alsnog eene wet van den 28en Maart 1834, no. 30, is benoemd tot raadsheer in het provinciaal gerechtshof in Noord-Brabant, mr. J. Jaspers, thans procureur bij de arrondissement-registratie te Breda. — Uitsluitend meldt men ons dat er op den 21en Maart 1834 onder de naam van Graafschap [naam] een kwartier [naam] is in het winterwonder.

— De minister van financiën meldt, dat met de

begin der aanstaande maand april de electro magnetische telegraaf, langs de geheele spoorweg tusschen Gravenhage en Amsterdam, zal gereed zijn en in werking gebracht kunnen worden.

Volgaarne deelen wij de volgende waarnemingen mede, ons door eenen geachten correspondent uit Amsterdam toegezonden, wiens naam ons tot derzelver eeltheit en nauwkeurigheid borg is. Wij vinden ze belangrijk genoeg om in ons blad eene plaats te vinden.

VOOR TIJDGENOOT EN NAKOMLING:

Waarnemingen gedaan te Amsterdam, 1845.

Tweede Paaschdag.

Beweging in het ijs op het IJ, dat met groote velden begon weg te drijven, ten gevolge van den op Paasch Zaterdag ingevallen dooi: ofschoon men op den buitén-Amstel nog Paasch-eijeren op het ijs at, en den 7 of 8 april het ijs op sommige binnenwateren nog een man droeg. — Op de velden en in de bosschen en ooftbomen was geen spoor van groeiacht: deze kwam zeer laat.

1846. St. Mathias, één dag vóór de vaste.

Bloeiende planten of heesters in de opene lucht, in den Hortus botanicus en in stads tuinen: —

1. Bellis perennis (Maagdelief) de verscheidenheden op de lauderijen den geheelen winter door.
2. Helleborus foetidus. 3. Helleborus niger. 4. Helleborus hyemalis. 5. Crocus vernus. 6. Galanthus nivale, (vastenavond zotjes). 7. Leucoium vernum. 8. Scilla amoena. 9. Scilla verna.
10. Scilla praecox. 11. Scilla bifolia. 12. Primula-veris. 13-14. Pyrus Japonicus, rood en wit. 15-16. Daphne mezereum (Peperboomtje), rood en wit. 17-18. Anemone hepatica, wit, blaauw en dubbel rood.

Twee soorten van Scilla waren nog niet open: daarentegen hadden vele bloemen van Helleborus, Galanthus en Crocus reeds uitgebloeid.

Andijvie had op vele plaatsen overwinterd: — ook violieren, van welke men nog in het eind van januarij bouwfietten zood, die echter zonder reuk waren.

Ijs was den geheelen winter maar driemaal in de stads grachten gekomen, telkens nog geen half etmaal. — Het waren maar twee sneeuwdagen, namelijk zeer kort van duur.

Op genoemden St. Mathiasdag de wind stevig uit den Z. Z. O. de thermometer in de schaduw 56 gr., de barometer op verandelijk, neigende naar regen; — zonneshijn en zonnige temperatuur. De bijenvloegen als in den zomer uit, en zochten honig. — De ijpen stonden in vollen bloei.

— Nopens het wilde dier, dat in Noord-Holland zoo veel aanrigitte, en waarop reeds jagt is gedaan, weertwil van alle nasporingen nog niet is kunnen gevonden, meldt men ons, dat alle deswege van de geruchten ongegrond zouden zijn en de slagting onder het vee aangerigt, als het werk moet worden beschouwd van eenige schapendierven, welke zich op die wijze van de huiden meester maakten. (N. R. C.)

GRAVENHAGE den 4 maart.

De Eerste Kamer der Staten-Generaal is gisteren wederom vergaderd geweest en heeft thans het ontzigt van adres van rouwbeklag aan den Koning, aangenomen.

Heden morgen ten 11 ure is de Commissie der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, belast met het aanbieden van eenen lijst van kandidaten tot aanvulling der vervallen betrekking van lid in het kollegie van raden en generaalmeeesters der provincie, bij den koning toegelaten en heeft hare taak volbragt.

Heden middag ten twaalf ure is ook de bezending van de beide Kamers der Staten-Generaal, belast met het aanbieden van een adres van rouwbeklag, wegens het overlijden van den zoon van HH. KK. HH. Prinses Frederik der Nederlanden, door de Koning ontvangen, en heeft dezelve dat adres aan den Koning aangeboden.

Den 5 maart is verzeekt, dat ook eergisteren de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal niet in groote getale ter vergadering waren opgekomen, om eenen lijst van namen houden, doch dat alstoen de zitting ook in de heden ten huize van het lid der Eerste Kamer, van der Goltz, die zijne woning, na gevolg van eenen verzuim, niet kon verlaten. Op die wijze heeft de vergadering voortgang kunnen hebben.

Men wil spoedig dat het ontwerp, nopens de overbrenging van de Munt, hetwelk maandag door de Tweede Kamer is aangenomen, door de Eerste Kamer niet is aangenomen, maar vele leden der Kamer, na de op Maandag 11 op bovengemelde wijze gehouden bijeenkomst, de residentie verlaten en zich huiswaarts begeven hebben. (A. H. B.)

LATERE BERIGTEN.

De laatste tijdingen uit Amerika doen de hoop op eene minnelijke schikking met Engeland verdwijnen. Men zal zich herinneren dat het congres aan den president mededeeling had gevraagd van al de stukken der correspondentie, welke betrekkelijk de Oregon's kwestie gevoerd was. De president heeft mededeeling dier stukken gedaan en dezelve doen vergezeld gaan van eene boodschap waarbij hij formeel weigert zich aan eene uitspraak bij scheidsmannen te onderwerpen en verklaart dat Engeland hoegenaamd geene regten op Oregon heeft.

Het engelsch Lagerhuis heeft de beraadslaging aangevangen over de bill betrekkelijk den invoer van granen. De heer Villiers stelde een amendement voor, strekkende om reeds dadelijk alle invoerregten op dezelve afte schaffen. Zonder het amendement regstreeks te bestrijden, heeft sir Robert Peel de meening geuit, dat gewichtige bedenkingen voor de aanneming van het ontwerp pleitende waren. Lord John Russell deelde in het gevoelen van den eersten minister. De discussien zonden den volgenden dag voortgezet worden.

De menigvuldige tijdingen uit Polen zijn nog niet in staat een juist denkbeeld te geven van den waren toestand der gebeurtenissen, waarvan dat land thans het tooneel is. Eene zaak is echter zeker: namelijk dat de opstandelingen meester zijn van Krakau, hetwelk door de oostenrijksche troepen verlaten was, en al waar een voorloopig bestuur is ingesteld. Dezes eerste handeling is geweest de uitvaardiging van een manifest, geteekend Louis Gorzkowsky, waarbij Polen weder vrij wordt verklaard en hetwelk opgevolgd is door een revolutionair decreet, geteekend door al de leden van het voorloopig bestuur hetwelk den 22 februarij, des avonds ten acht ure geïnstalleerd is.

In eene particuliere correspondentie der Köln. Zeit. wordt gemeld dat de opstandelingen reeds verder dan Tarnow voortgerukt zijn, dat zij meer dan vijftien mijlen ver in Galicie zijn doorgedrongen en de bevolking van het platte land insgelijks in opstand is. Te Krakau zou de meeste orde en tevens de grootste geestkracht heerschen, alles wat men van gepleegde moorden en schreef, is eene aaneenschakeling van onwaarheden. De gewone gevangenen zijn in de gevangenis gebleven, alleen de staatkundige zijn verlost. De pruisische troepen hebben de grenzen nog niet overschreden.

De catholijke bisschoppen van Coulm en Ermeland hebben aan de geestelijkheid en de geloovigen van hun bisdom eenen herderlijken brief uitgevaardigd, om hen te vermanen aan het gouvernement getrouw te blijven.

De belgische Independance meldt, dat de heer van de Weijer eergisteren bij den Koning ontvangen is en van Z. M. de laij heeft ontvangen, om een nieuw kabinet samen te stellen.

In de zitting van gisteren hebben in de Kamer weder interpellatiën plaats gehad nopens de ministeriele crisis. De minister van financiën en van buitenlandsche zaken hebben verklaard dat hun pligt hen verbodt thans verklaringen af te leggen, welke spoedig uitvoerig en volkomen zouden kunnen gegeven worden.

Ingezonden Stukken.

EEN BLIK

RIJK DER DUISTERNIS.

De Utrechtsche Avondpost van den 19 dezer gelezen hebbende, dachten wij aan de spreuk: «Verdeel en heersch!» Tot heden bestond in Nederland tusschen allen, die Vorst en Vaderland lief hadden, de wensch, dat onze grondwettelijke instellingen meer mogten gewaarborgd worden als tot heden plaats had en bij de in 1840 bepaalde verantwoordelijkheid der ministers, kon plaats hebben; men wenschte vrij algemeen een verantwoordelijk ministerie en een ander verkiezings-stelsel. Om nu, zoo dit mogelijk ware, oneensgezindheid te verwekken tusschen Nederlanders en Nederlanders, begint de Avondpost het ultramontanisme aan te grijpen. Wat nu de Post deswegens in het midden verkiest te brengen, laten wij aan de Redactie van den Noord-Brabander ter beantwoording geheel over: wij voor ons, willen geene politieke met kerkelijke aangelegenheden vermengen: eene vermenging, die altoos zoo gevaarlijk voor de rust van een land is. Het plan, waarom wij de pen opnemen, was, om onze laudgenooten, van welke geloofsbelijdenis ook, te doen zien, hoe listig men, om onrust te stoken, het begint aan te leggen. Ultramontaan! dat schrikbeeld voor ieder protestant, die geen vaste geloofs overtuiging heeft, moet men maar noemen om, zoo men kan, de goede trouw der roomschgezinde Nederlanders verdacht te maken, als dezen, met de protestanten eene gewaarborgde, grondwettelijke regering wenschen. En toch wat gaat ons, qua Nederlanders, de ultramontanen, de

kalvinisten, de lutherschen, de jansenisten de roomschgezinden, die men houdt voor geene ultramontanen, aan? Ons gaat aan, de naleving onzer grondwet; krachtens welke, wordt ze nagelooft, iedere belijdenis vrij hare godsdienstovertuiging kan volgen en niet alleen beschermd wordt door de wet, maar ook op haar terrein gehouden. Geen Paus en geen gereformeerd Synode zullen ons beheerschen, waar grondwettelijk, iedere religie moet blijven buiten den Staat. Daarom, Nederlanders, hebt gij niet te verschrikken als men u listiglijk een jesuit of een ultramontaan voorspiegelt, maar gij hebt eerder eenen afschrik te hebben, voor eenen constitutionelen Staat, waarin niemand verantwoordelijk is. Dien staat zijn we nog niet vergeten, toen de ministers secretarissen van den Vorst waren; geen wonder dat in zóó eenen constitutionelen staat beroeringen in het rijk kwamen; ja, dat er een scheuring bestond tusschen Zuid en Noord Nederland. Wanneer we zoo de Utrechtsche Avondpost hooren praten van jankagel-regering, dan hebben we dit ministerieel orgaan te vragen hoe een constitutionelen staat moet beheerd worden? dooh wij kennen den aristocratischen geest te wel, om niet te weten dat zijn doel is een grondwet, welke naar willekeur kan uitgelegd worden; kabinets orders en geene besluiten. Zoo heet de koning vrij; maar is juist dan de staatspop in de hand der hofcoterien. Die arme vorstin met gebondene handen niet waar! jammer dat zij geen kracht genoeg heeft om voor haar koninginne postje te bedanken, want een Elizabeths-plaats is er niet ligt weder te krijgen. Nu echter is die koningin verachtelijk voorgesteld, zoo als men alle koningen verachtelijk voorstelt, die onder voorwaarde, dat ze grondwettelijk zullen regeren zich beklagen, niet naar opinie te kunnen handelen. Koningen die eene grondwet bezwoeren hebben en er niet naar handelen, zijn dat geene meinsedigen? Wij zeggen dit intusschen niet, om dat we bevreesd zijn voor het pas geboren januarij kind; neen, om het te vreezen moest het wat slimmer, wat bedekter zijn aristocratisch vergift onder eene meer smakelijke spijs weten te mengen; maar wij wilden, als protestantsch nederlander, die stipte naleving der grondwet wenscht en eischt, toonen, dat we noch voor de Avondpost, noch voor een ultramontaansch schrikbeeld, eenigzins bevreesd zijn; maar wel niterat bang voor een rijken Vorst en een doodarm land. — Sapienti sat.

Den 20 februarij. 1846.

Volgaarne hebben wij aan bovenstaand stuk van onzen protestantschen correspondent eene plaats ingeruimd. Wij zeggen niet opzet protestantschen, omdat wij het hem daarom alleen vergeven kunnen, de vraag van de Avondpost no. 16 en het artikel van hetzelfde blad no 21 niet begrepen te hebben. Wij zullen noch op het een noch op het ander antwoorden en daarvan zoowel aan dien correspondent als aan het publiek rekenschap geven. Het is ons duidelijk gebleken dat zekere partij, (men behoeft haar niet te noemen om haar te kennen) zich in het aristocratisch blad eene plaats verworven heeft. Nu dit is geen wonder! De roomsch catholijken zijn een' doorn in het oog der aristocratie, die partij is den roomsch catholijken vijandig en vradertlijk vijandig: ergo eene voortreffelijke reden van camaraderie. Doch die partij heeft zich reeds sedert zoo lang de eer onwaardig gemaakt, om met haar in discussie te treden, dat wij er niet weder mede beginnen zullen. Trouwens die Utrechtsche Heeren doen al wat zij kunnen, om te schijnen te willen, wat zij inderdaad niet willen en het voorkomen te hebben van niet te willen, wat zij echter wezenlijk willen. De bedoelde vraag in no. 16 was gerigt aan de ultramontaansche partij; zoolang wij niet wisten, wat de vrager door ultramontaansche partij verstond, wisten wij niet, of wij die vraag aan ons gerigt moesten achten; te meer daar de vrager de slimheid had gebruikt slechts de letters N. B. te gebruiken, welke eerst in no. 21 door Noord-Brabander geïnterpreteerd worden. In één opzigt zijn wij voorzeker ultramontaan: dat is, ten opzichte van ons gedrag jegens de Utrechtsche Heeren; hierin volgen wij het voorbeeld van Rome. Ie Utrechtsche Heeren zouden zoo gaarne met Rome eens in discussie komen, en laten geene gelegenheid voorbijgaan om dat doel te bereiken, maar Rome beantwoordt steeds huane verwatene en trouwelooze provocatiën met... eene excommunicatie bul, welke hun, ondanks al hunne protesten, al hun schimpen en smalen, toch niet alleraangenaamst is. Wij voor ons matigen ons het regt van oordeelen veel min van vooroordeelen niet aan, maar volgen het voorbeeld van Rome, door het afslaan van alle discussie; alleenlijk in plaats van te excommuniceren zullen wij zwijgen.

Zoolang wij in de Avondpost een orgaan der aristocratisch-oligarchische partij zagen, welke nog tot heden ons dierbaar vaderland knezelduimt, hebben wij ons nog al eens met hetzelfde bezig gehouden; doch nu wij bemerk hebben, welke handen zich naar dat blad uitgestrekt en er eenen hoop van in bezit genomen hebben, laten wij de Avondpost los; haar naam zal niet ligt meer in onze kolommen aangetroffen worden, en wij verzoeken vriendelijk onzen geachten protestantschen correspondent, over wiens deelneming wij ons vereeren, hierin ons voorbeeld te volgen.

De Redactie van den Noord-Brabander.

TENTOONSTELLING

ten behoeve van den algemeenen armen te 's Hertogenbosch.

Op maandag den 9 dezer zal, ten voordeele van den algemeenen armen te 's Hertogenbosch, eene tentoonstelling geopend worden van een veertigtal schilderijen, voorstellende landschappen in verschillende streken van Europa, gestoffeerd met architecturen uit Rome en Napels, onderscheidene soorten van vee, bloemen, vruchten, enz. alles het werk van eene gunstig bekende schilders familie; in de nabijheid dezer stad woonachtig, welke die stukken ten dien einde wel wil leenen.

De tentoonstelling zal plaats hebben in eene mede geheel belangloos afgestane zaal van het Hotel het Parlement, en geopend zijn van 's morgens 9 tot 's namiddags 5 ure. Voor Entrée zal ter plaatse betaald worden 25 ct. per hoofd.

De ingang naar verkiezing langs de Pensmarkt of langs de Minderbroederstraat.

De stukken derzelve bestemming na dien tijd hebbende, zal de tentoonstelling niet langer dan twaalf dagen duren.

Advertentien.

** Het Gemeentebestuur van Lierop zal op Donderdag den 18 Maart, 1846, des voormiddags, 10 ure, ten behoeve der gemeente, aldaar VERKOOPEN. Een Mastbosch bevattende **150 STUKS HOOMEN**, geschikt tot Zagen van PLANKEN, GORDINGEN, RIBBEN, HEIPALEN enz., gelegen nabij de kom der Gemeente, slechts 20 Minuten van het Kanaal.

** Op Woensdag den 18 Maart 1846 des morgens om 8 uren, aanden Heijkant te Vught, voor den Heer W. J. VAN BEUSEKOM e. s. zal de notaris MOLHUIJZEN VERKOOPEN:

180 EIKEN BOOMEN,

bekwaam voor WAGEN, KUIP en TIMMERHOUT, voorts een partij KANADAS, BEUKEN, BERKEN en LINDENBOOMEN, en

Op Vrijdag den 20 Maart op de Hoeve bij A. WITLOX te Vught, voor Jonkheer G. VAN BEBESTEYN.

100 EIKEN BOOMEN,

staande aan de straat in het Luyksche Bosch, geschikt als voor.

** Mon vraagt met 1°. Mei 1846, of eerder op een vrolijk dorp in de Provincie Noord-Brabant, TE HUUR een **BUGGERHUIS**, of 3 à 4 KAMERS, franco opgave van prijs en beschrijving onder Let. H. bij P. HERMANS, Boekh. te Nijmegen

** Wordt te huur gepresenteerd met aanstaande Mei, een **Weldoortimmerd HUIS EN TUIN**, met daarbij behorende **GRAAN**, **PEL** en **BOEKWEITMOLEN**, gelegen te Hooijdonk onder Nunen.

Te bevragen in Persoon of met franco brieven, bij den Eigenaar J. VAN STEKELENBORG, aldaar.

** Er wordt TE HUUR of wel TE KOOP gepresenteerd om met den 1 Mei 1846 te aanvaarden: Een florissant **Huis**, **Hof**, **Erf**, **Pakhuis**, enz. ingerigt voor **BERBERG**, **LOGEMENT**, **BAKKERIJ** enz. geschikt voor het uitoefenen van alle **HANDELZAKEN**; gelegen in het vrolijk dorp **Liess** aan de Maas.

Te bevragen onder letter K. bij den Notaris **FRIJLANK**, aldaar, brieven franco.

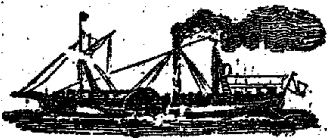
BEKENDMAKING.

De gewone JAAR- en PAARDENMARKT te Oudenbosch, welke op den 15 Maart van elk jaar gehouden wordt, zal, uithoofde dien dag, dit jaar op eenen Zondag invakt, alena den volgende dag; ons dur' op Maandag den 16 dezer maand gehouden worden.

Oudenbosch 5 Maart 1846.

Het Gemeentebestuur van Oudenbosch, In last van hetzelfde

H. ADAM, Secretaris.

SNELVAREND

STOOMJAGT

JAN VAN ARKEL.

Zomerdienst.

Te beginnen op Maandag, 23 Maart 1846, zal de dienst geregeld geschieden, dagelijks, uitgezonderd des Zondags.

VERTREK

van 's Hertogenbosch,	'smorgens ten 6 ure.
» Gorinchem,	» » » 8 »
» Bredrecht,	» » » 9 1/2 »
» Rotterdam.	» » » 11 »
van Schiedam,	's middags ten 12 1/2 ure.
» Rotterdam,	» » » 1 »
» Bredrecht,	» » » 2 1/2 »
» Gorinchem,	» » » 4 »

Voor het Rijk.

DEPARTEMENT VAN FINANCIEN.

Arrondissements-Directie der Indirecte Belastingen te Breda.

Kantoor der Domeinen te 's Hertogenbosch.

VERPACHTING

VAN

VEEREN.

De ONTVANGER DER DOMEINEN, te 's Hertogenbosch, zal, als daartoe gemagtigd, ten overstaan van daartoe bevoegde Autoriteiten, op de natiemogende Plaatsen, Dagen en Uren,

VERPACHTEN:

1°. Op Maandag den 9 Maart 1846, des voormiddags ten 11 ure, te Oss, ten huize en Herberge van M. Meens:

ONDER LITH.

a. Het PONTE-VEER op de Maas, met Veerhuis, Rijschuur en ongeveer 7 Rooden Moesland, Veer-Pont, Zeilschuit en Ijsboot, met de daartoe behoorende Gereedschappen.

ONDER LITHOIJEN.

b. Het VEER over de Rivier de Maas.

ONDER ALEM.

c. Het VOET-VEERTJE van Alem op Rossum.

ONDER EMPER.

en d. Het VOET-VEERTJE op de Rivier de Dieze van Crèvecoeur op Engelen.

2°. Op Dingsdag den 10 Maart 1846, des voormiddags, ten 11 ure, te Ravestein, in het Veerhuis, aldaar:

ONDER RAVESTEIN.

a. Het MAASVEER, met Huizinge, Schnur en verder toebehooren, alsmede het Overlangelsche Schuiten Veer. Een Perceel Uiterwaard, groot 1.49.50 Ellen, gelegen aan de overzijde der Maas, onder Niftrik. Een Perceel Weiland, genaamd het bovenste Hoornwerk, groot 1.83.00 Ellen en eenen Tuin, groot 0.01.30 El, onder Ravestein, benevens de Vischerij op de Rivier de Maas aldaar.

ONDER MEGEN.

en b. Het VOET-VEER op de Rivier de Maas, met Veerhuis, Erf en Tuin, groot 0.15.00 Ellen. Een Perceel, Hooiland, groot 0.55.00 Ellen en een Perceel Hooiland, groot 0.57.30 Ellen.

en 3°. Op Vrijdag den 13 Maart 1846, des voormiddags ten 11 ure, te Boameer, in het Logement de Keizer, aldaar:

ONDER BOXMEER.

a. Het KLEINE MAAS-VEER, genaamd Ma-

zenberg, met Huis en Erf, Moecksteinen Bouwland, groot 0.79.14 Ellen.

Alle deze VEEREN worden verpacht voor den tijd van drie achtereenvolgende Jaaren, respectievelijk ingaande voor de Veeren onder Lith, Lithoijen, Alem, Ravestein en Megen, den 1 Mei 1846, voor dat onder Boameer met Beloken Paschen, 1846 en voor dat onder Empel van af 1 Januarij 1846.

Nadere Inlichtingen zijn te bekomen ten Kantore van den Ondergeteekende.

De Ontvanger der Domeinen,

H. W. van Gravelid.

Op gisteren den 3 dezer maand, is door de Arrondissements Regtbank te 's Hertogenbosch uitspraak gedaan op de klage van wege DE 'SHERTOGENBOSSCHE STOOMBOOT-SOCIETEIT ingediend tegen den Kapitein, den Stuurman en den Machinist van het Stoomjagt Jan van Arkel.

De beklagden zijn bij het vonnis der Regtbank vrijgesproken, en zoo verkiend te erkennen, dat die vrijspraak op des Registers inzigste overtuiging van waarheid en regt zal zijn gegrond geweest, mag men het echter, vóór de expiratie van den termijn tot appel, nog niet voor geheel uitgemaakt houden dat dezelve boven alle mogelijke tegenspraak zoude zijn verheven.

De ondergeteekende zal zich wel wachten daaromtrent vooruit te loopen, maar besef eventwel, dat hij thans niet langer draken mag, om een lastertijk Artikel, voorkomende in de Rotterdamse Courant van den 26 Februarij j. N. d. 25 in het Dagbl. de Tijd van dezelfde dagteekening en nummer betrekkelijk deze zaak, voor zoo veel hetzelfde hem persoonlijk aangaat, kortelijk te beantwoorden.

Of de steller van dat Artikel er eenig belang in gevonden heeft om den ondergeteekende met zijn broeder, welke insgelijks als Kapitein op de booten der 's Hertogenbossche Stoomboot Maasdienst doet, te verwarren, zoo als bepaaldelijk het geval is met het gebeurde op den 14 October jongstleden, toen het Stoomjagt Jan van Arkel de legplaats der Stoombooten van de 's Bossche Societeit geoccupeerd hebbende, de Stoomboot Stad 's Bosch, destijds bevangen wordende door den broeder van den ondergeteekende, geene bekwaame plaats betrekking konde vinden en het Stoomjagt bij het aanteggen nauwelijks merkbaar heeft aangevoerd, zal de ondergeteekende niet onderzoeken, zoo veel alleen is zeker, dat er heden zijn die alle middelen zonder onderscheid daarne te baat nemen wanneer zij meenen daarmede hun doel te bereiken, en het was daarom te wacker ook niet zonder doel dat het laatste artikel gepubliceerd werd, volgens hetwelk de ondergeteekende, dien men kennelijk willen aanduiden, vermits het gebeurde op den 15 December j. daarmede in verband wordt gebragt in publieke gezelschappen, « rond uit gezegd zoude hebben, den Jan van Arkel in den grond te zullen varen, en om zich « daartoe eene gunstige gelegenheid zoude aanbieden.

Intusschen verklaart de ondergeteekende plegtig bij deze, dat het gemeld Artikel, voor zoo veel hem betreft, niets anders dan leugen en laster behelst, en hij bereid is zulks ten alle tijde, en tegen over wien het ook zijn moege, staande te houden.

H. VAN DEN BERGH.

's Hertogenbosch 4 Maart 1846.

GRAANMARKT

van 's HERTOGENBOSCH, Woensdag en donderdag 4 en 5 Maart.

ROGGE 1° 100 a 13.50 f 8.90.

ROGGE WEL 1° 100 a 13.00 f 8.00.

HAVER 1° 100 f 3.50.

GORT HAVER 1° 70.

De middenprijs van de Rogge naar de markt van 's Hertogenbosch is geweest f 7.40 het mvd, de zetting van het Roggebrood 100 cents de drie Ned. ponden

Het Ned. pond Butter f 0.87 a f 0.98.

AMSTERDAM, 5 Maart

In Granen is heden niets gepasseerd.

Koolzaad op 9 van de Maas, 65 1/2 p. April 84 p. Raapolie dadelijk in een loss, op levering: Raapolie prijs. Raapolie per 6 w. f 37 1/2; Vlieg f 36 a 1/2. Mei f 35 a 1/2; Sept. en Oct. f 33 1/2 a 1/2; Nov. en Dec. f 34 a 33 1/2. Lijnolie per 6 w. f 28 1/2; Vlieg f 27 1/2; Mei f 28 a 1/2; Sept. f 29. Hennepolie per 6 w. f 30 1/2; Vlieg f 29 1/2.

Beurs van Amsterdam

Woensdag 5 Maart ten vier ure.

W. S. 2 1/2 p. Ct. 60. Nieuwe Gen. 100 p. 73. Dit Cert. 4 p. Ct. 95. Handelsm. 163. 85 p. Ct. 111. Dit 510 p. Ct. 21 1/2. 20. Dit 500 p. Ct. 22 1/2. Spanje Binn. 3 p. Ct. 32 1/2. Oude Russen 100 p. Ct. 90. Do. Stieglitz en Co. 89 1/2.

Ter Drukkerij van D. A. A. DE BOUW in 's Bosch.